

Lumbaalpunctie of ruggenprik

Met deze folder geven wij u informatie over de lumbaalpunctie (ruggenprik). Ten eerste leggen we uit wat een lumbaalpunctie precies is. Daarnaast gaan we in op de werkwijze, de gevolgen, de risico's en de complicaties.

Wat is een lumbaalpunctie?

Een lumbaalpunctie (ruggenprik) is een onderzoek waarbij met een naald wat liquor uit het lichaam wordt gehaald. Liquor is het vocht dat de hersenen en het ruggenmerg omspoelt. Bij sommige aandoeningen verandert de samenstelling van dat vocht. Bij het stellen van een aantal neurologische diagnoses kan het daarom nodig zijn de liquor te onderzoeken in het laboratorium. Onder aan het ruggenmerg bij de lendenwervels is een holte met liquor. Om wat vocht af te nemen, prikt de arts tussen de lendenwervels in de rug. Bij het onderzoek wordt dus niet in het ruggenmerg zelf geprikt.

Vorbereiding

- Indien u bloedverdunnende medicijnen gebruikt verzoeken wij u om dit van tevoren door te geven aan uw specialist.
- U mag gewoon eten en drinken.

Het onderzoek

Tijdens het onderzoek ligt u meestal op uw zij op een onderzoeksbed/tafel. Uw knieën trekt u zo hoog mogelijk richting uw neus en uw buigt uw hoofd zo ver mogelijk richting knieën, waarbij u uw rug zo bol mogelijk maakt. Soms gaat dit rechtop zittend makkelijker. Door de bolling van de rug wordt de ruimte tussen de wervels zo groot mogelijk en kan de neuroloog de punctie, laag in de rug makkelijker verrichten. Als u zich ontspant, is dit niet pijnlijker dan een bloedprik in de arm. De specialist zet ter markering van de prikplaats met een pen of viltstift een stip op het onderste gedeelte van uw rug. Daarna wordt na desinfecteren een dunne naald ingebracht in de holte waar liquor kan worden afgenomen, dit is soms even zoeken. Het afnemen van het vocht merkt u verder niet. Indien de specialist tijdens het onderzoek ook de liquordruk wil meten zal het onderzoek liggend plaatsvinden. De specialist zal u dan nadere instructies geven tijdens het onderzoek, u moet dan o.a. uw hoofd een paar maal van achter naar voren bewegen en een poosje in dezelfde houding blijven liggen. Na afloop van het onderzoek wordt er een pleister op de prikplaats geplakt. Het onderzoek duurt ongeveer 5 minuten.

Na de lumbaalpunctie

Na een lumbaalpunctie zijn geen bijzondere maatregelen noodzakelijk. Soms is het gewenst een uur te blijven liggen. Als u zich goed voelt, mag u naar huis. U kunt na het onderzoek beter niet zelf autorijden, fietsen of met het openbaar vervoer gaan, omdat u last kunt krijgen van hoofdpijn en misselijkheid. Het is verstandig om op de dag van de punctie geen zware inspanningen te verrichten waarbij u zwaar moet tillen of veel moet bukken.

Risico's en complicaties

Meestal verloopt een lumbaalpunctie zonder complicaties. In sommige gevallen is er sprake van de volgende complicaties:

Schok

Tijdens de punctie kan de arts per ongeluk wel eens een zenuw raken. U voelt dan een elektrische schok of pijscheut. Dit is even pijnlijk, maar niet gevaarlijk.

Hoofdpijn

Ongeveer één op de vijf mensen krijgt na het onderzoek last van hoofdpijn en misselijkheid. Deze klachten kunnen tot enkele dagen na het onderzoek ontstaan en verdwijnen als u plat op uw rug gaat liggen. Als u deze klachten krijgt, moet u enkele dagen bedrust houden en veel drinken. U kunt zelf proberen of de hoofdpijn wegblijft wanneer u rechtop

gaat staan. Komt de hoofdpijn terug, dan moet u nog een dag langer bedrust houden. Bij hoofdpijn mag u Paracetamol nemen. Blijven de klachten langer dan een week aanhouden, of zakt de hoofdpijn niet als u plat gaat liggen dan moet u contact opnemen met de polikliniek Neurologie.

Koorts

In zeer zeldzame gevallen kan er een meningitis (hersenvliesontsteking) ontstaan doordat er tijdens de lumbaalpunctie een besmetting met bacteriën heeft plaatsgevonden. Dit gaat (meestal) gepaard met hoge koorts en zeer heftige hoofdpijn die niet afneemt als u plat gaat liggen.

Zenuwpijn

In extreem zeldzame gevallen kan tijdens de lumbaalpunctie een zenuwwortel beschadigd raken door aanprikken met de naald.

De uitslag

Voor u weggaat wordt op de afdeling een afspraak gemaakt voor het bespreken van de uitslag met uw neuroloog. Het kan soms 14 dagen duren voordat alle uitslagen bekend zijn.

Tot slot

De informatie in deze voorlichtingsfolder is bedoeld als aanvulling op het gesprek met uw arts. Deze algemene informatie kan niet altijd recht doen aan iedere individuele situatie. Wanneer u na het lezen van deze folder nog vragen heeft kun u deze stellen aan de afdelingsverpleegkundige of aan de polikliniekmedewerkers van de polikliniek Neurologie. Zij zijn te bereiken via telefoonnummer (0299) 457 142. Wanneer u buiten kantoortijden last heeft van bovengenoemde complicaties kunt u zich melden bij de Spoedeisende Hulp van het Dijklander Ziekenhuis.